

Załącznik do Uchwały Nr XIV/118/2012

Rady Gminy Sławatycze

Z dnia 21 grudnia 2012r.

PLAN

ODNOWY

MIEJSCOWOŚCI

Jabłeczna

na lata 2012 -2019

Grudzień 2012

Wstęp

Plan Odnowy Miejscowości Jabłeczna to dokument, który określa strategię działań w sferze społeczno-gospodarczej, wytyczający najważniejsze cele, priorytety i zasady wspierania rozwoju naszej miejscowości. Podstawą opracowania planu jest Strategia Rozwoju Gminy Sławatycze przyjęta Uchwałą Nr VI/32/07 Rady Gminy Sławatycze z dnia 13 lipca 2007 roku, oraz Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Sławatycze przyjęte uchwałą Nr III/30/02 Rady Gminy Sławatycze z dnia 30 grudnia 2002 r.

Celem opracowania Planu Odnowy Miejscowości Jabłeczna jest sformułowanie strategii rozwoju wyżej wymienionej wsi, a przedmiotem jest:

- ✓ analiza zasobów sołectwa,
- ✓ analiza korzystnych i niekorzystnych cech wewnętrznych sołectwa, oraz potencjalnych szans i zagrożeń występujących w otoczeniu, które mogą mieć wpływ na przyszłość sołectwa i mieszkańców,
- ✓ wizja rozwoju wsi, priorytety rozwojowe, cele i projekty.

Plan odnowy miejscowości ma przede wszystkim przyczynić się do podniesienia standardu życia i pracy na wsi poprzez realizację wskazanych w nim przedsięwzięć. Planowane przedsięwzięcia zaktywizują mieszkańców do działań prospołecznych, a w konsekwencji przyczynią się do podniesienia atrakcyjności całej miejscowości. Podejmowane działania w znacznym stopniu umożliwią zachowanie szeroko pojętego dziedzictwa kulturowego i podniesienia atrakcyjności miejscowości.

Mieszkańcy Jabłecznej poprzez realizację tego planu będą mogli pozyskać środki zewnętrzne dla jeszcze lepszego rozwoju wsi.

Plan ten jest planem otwartym, który w zależności od potrzeb i uwarunkowań finansowych będzie mógł być aktualizowany.

Takie sformułowanie (które wprowadza możliwość aktualizacji planów), pozwala na pewną swobodę, jeśli chodzi o możliwość dopisywania nowych działań, a także zmienianie kolejności ich realizacji w latach 2012-2019 w zależności od dostępu do funduszy UE.

Ogólna charakterystyka miejscowości Jabłeczna i planowane kierunki jej rozwoju

Gmina Sławatycze leży w przygranicznej, południowo - wschodniej części powiatu bialskiego, w województwie lubelskim, w dolinie rzeki Bug.

Gmina liczy 13 miejscowości zgrupowanych w 12 sołectwach.

Wszystkie sołectwa obejmują swoim zasięgiem jedną miejscowość z wyjątkiem sołectwa Sławatycze, do którego oprócz osady Sławatycze należy także miejscowość kolonia Kuzawka.

Wschodnia granica miejscowości przebiega wzdłuż rzeki Bug, która w tym miejscu jest także granicą państwa z Republiką Białorusi. W pobliżu miejscowości, znajduje się międzynarodowe drogowe przejście graniczne Sławatycze - Domaczewo dostępne dla samochodów osobowych. Z północy na południe biegnie droga wojewódzka Nr 816 tzw. "Nadbużanka" łącząca przejście graniczne w Kukurykach, Terespolu, Sławatyczach, Dorohusku i Zosinie, znajdujące się na wschodniej granicy państwa.

Od najważniejszych ośrodków miejskich oddzielają Jabłeczna następujące odległości:

- Biała Podlaska -52km
- Włodawa -31km
- Terespol -33km
- Lublin -116km

Na obszarze miejscowości Jabłeczna znaczny obszar łąk znajduje się na terenie zalewowym rzeki Bug.

Rzeka Bug kształtuje przyrodę i krajobraz północno – wschodniej i wschodniej części miejscowości Jabłeczna. Typowym zbiorowiskiem roślinnym w jej dorzeczu są łągi wierzbowo-topolowe, a na wydmach i wzniesieniach - suche bory chrobotkowe.

W okolicach Jabłecznej występują starorzecza Bugu porośnięte roślinnością wodną i szuwarową.

Liczba ludności w miejscowości Jabłeczna stan na dzień:

- 31.12.2001 r. – 307 osób;
- 31.12.2002 r. – 301 osób;
- 31.12.2003 r. – 299 osób;
- 31.12.2004 r. – 299 osób;
- 31.12.2005 r. – 299 osób;
- 31.12.2006 r. – 292 osób;
- 31.12.2007 r. – 289 osób;
- 31.12.2008 r. – 294 osób;
- 31.12.2009 r. – 289 osób.
- 31.12.2010 r. – 288 osób;
- 31.12.2011 r. – 286 osób;

Od kilku lat zauważa się też ujemne saldo przyrostu naturalnego. Niekorzystna sytuacja jest możliwa do odwrócenia w przypadku wzrostu rozwoju gospodarczego gminy i miejscowości Sławatycze, a także spadku bezrobocia. Wtedy byłaby szansa na pozostanie w Jabłecznej młodych ludzi oraz poprawę warunków życia mieszkańców.

Dla władz gminy jest to bardzo poważny problem do rozwiązania z uwagi na brak zakładów pracy i ograniczone możliwości wzrostu zatrudnienia. Doraźnie organizowane prace interwencyjne czy staże absolwentów nie przyniosą szybkiej poprawy. Muszą zaistnieć możliwości do podejmowania działalności gospodarczej poprzez rozwój infrastruktury technicznej (drogi, wodociągi, kanalizacja i inne) oraz rozwój usług w sektorze turystycznym i w tym kierunku zmierzają działania władz gminy.

Opis i charakterystyka obszaru o szczególnym znaczeniu dla społeczności lokalnej.

Na obszarze wsi Jabłeczna występują dwa obszary o szczególnym znaczeniu dla społeczności lokalnej.

Pierwszy z nich znajduje się w obrębie i bezpośrednim sąsiedztwie kompleksu Klasztoru św. Onufrego w Jabłecznej i obejmuje: cerkiew główną, dwie

cerkwie – p.w. Zaśnięcia Maryi Panny i p.w. Św. Ducha, zespół pomników przyrody w postaci drzewostanu (ok. 40 dębów szypułkowych) oraz kompleksu łąk i łągów topolowo - wierzbowych, rzekę Bug oraz ogrody i stawy klasztorne. Obszar tej posiada szczególne znaczenie dla społeczności lokalnej – ze względu na swój wymiar kulturowy, sakralny i przyrodniczy. Na wskazanym obszarze planowane jest również w przyszłości utworzenie parku kulturowego, który chroniłby szczególne walory tego miejsca.

Zespół klasztorny św. Onufrego w Jabłecznej jest miejscem szczególnym pod kątem kulturowym i sakralnym – bardzo ważnym dla wyznawców prawosławia w Polsce, a analizując strukturę wyznaniową w miejscowości Jabłeczna – również bardzo ważnym ośrodkiem spotkań mieszkańców gminy. Miejsce to ma szczególny wpływ na wzmocnienie nawiązywania kontaktów między mieszkańcami gminy, jest też miejscem rozwoju turystyki i tym samym najczęstszym miejscem kontaktów z osobami spoza terenu gminy (turystami i pielgrzymami) dla mieszkańców miejscowości Jabłeczna.

Coroczne święto św. Onufrego sprowadza na ten obszar tysiące pielgrzymów i turystów, dzięki czemu następuje ożywienie kulturalne i społeczne mieszkańców – zarówno pod kątem sakralnym jak i towarzyskim. Nie sposób tutaj pominąć wymiaru ekonomicznego, gdyż dzięki turystom i pielgrzymom ożywia się w sezonie letnim mała ekonomia tego obszaru (sklepy, targowiska, usługi).

Kolejnym obszarem o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców miejscowości Jabłeczna są okolice centrum miejscowości – w bezpośrednim sąsiedztwie świetlicy wiejskiej i kościoła parafialnego p.w. Przemienienia Pańskiego. Obszar ten jest miejscem spotkań zarówno o charakterze kulturalnym (dożynki gminne i wiejskie, festyny edukacyjne dla dzieci i młodzieży, itp.) jak i społecznym (spotkania w świetlicy wiejskiej – szkoleniowe, spotkania sołeckie, ale też w ramach KGW, OSP i lokalnych stowarzyszeń). Nie bez znaczenia jest fakt koncentracji wszystkich instytucji i organizacji o charakterze publicznym na niewielkim obszarze w centrum miejscowości: tj. kościoła parafialnego, filii Gminnej Biblioteki Publicznej, świetlicy wiejskiej, Ochotniczej Straży Pożarnej – co sprawia, że skupia się tam większość działań i aktywności mieszkańców miejscowości Jabłeczna o charakterze społecznym.

Planowane kierunki rozwoju

miejsowości Jableczna:

1. Rozbudowa istniejącej oferty kulturalnej poprzez udostępnienie zmodernizowanych pomieszczeń świetlicy wiejskiej na cele kultywowania tradycji regionalnych oraz szeroko rozumianej działalności kulturalnej (zespoły ludowe, taneczne, spotkania mieszkańców).
2. Rozwój aktywności mieszkańców, poprzez udostępnienie Sali świetlicy wiejskiej jako siedziby dla lokalnych stowarzyszeń typu non-profit.
3. Stworzenie warunków do budowy bazy noclegowej.
4. Rozwój i promocja bazy turystycznej, oraz lokalnych atrakcji turystycznych.
5. Tworzenie ogólnodostępnej „małej infrastruktury turystycznej”.
6. Poprawa wizerunku i estetyki przestrzeni publicznej.
7. Stworzenie publicznych miejsc służących turystom i mieszkańcom do odpoczynku i rekreacji.
8. Ułatwienie lokalnej społeczności dostępu do nowoczesnych technologii.
9. Poprawa aktywności zawodowej mieszkańców przez organizację szkoleń i kursów doskonalących umiejętności.
10. Pozyskiwanie środków finansowych (krajowych i zewnętrznych) na realizację zadań publicznych, a także na poprawę konkurencyjności regionu.

Ukształtowanie terenu miejscowości oraz walory przyrodnicze.

Ukształtowanie terenu gminy jest mało zróżnicowane. Wysokości bezwzględne wahają się w granicach 146,0 - 159,0 n.p.m. W budowie geologicznej przeważają utwory plejstocenijskie w postaci glin zwałowych reprezentowanych przeważnie przez piaski gliniaste i gliny piaszczyste. Znaczną część terenu pokrywają mułki i piaski rzeczne

Pokrywa glebowa w Jablecznej jest zróżnicowana. Największą powierzchnię zajmują gleby IV i V klasy, niewiele jest gleb kl. III. Gleby te w małych ilościach rozrzucone są po terenie całej gminy. Gleby na terenie Jablecznej powstały głównie na podłożu skał polodowcowych. Przeważają gleby bielcowe wytworzone z glin i piasków gliniastych podścielonych gliną, zaliczane do kompleksu żyniego, bardzo dobrego i żyniego dobrego. Mniejsze powierzchnie zajmują gleby brunatne wyługowane, podrzędne gleby bielcowe i czarne ziemie zdegradowane, zaliczane

do kompleksu żytniego słabego.

Ze względu na wysokie walory przyrodniczo - krajobrazowe część Jabłecznej wchodzi w skład Nadbużańskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz Parku Krajobrazowego „Podlaski Przełom Bugu”. Obszar chroniony zajmuje powierzchnię 2362 ha, co stanowi 32,8 % powierzchni gminy i obejmuje tereny przyległe do rzeki Bug aż do drogi wojewódzkiej Nr 816 Włodawa - Terespol tzw. "Nadbużanki". Nadbużański Obszar Chronionego Krajobrazu powstał w 1990 r. Obszar chroniony rozciąga się wzdłuż całej miejscowości Sławatycze. Na jej terenie istnieją także obszary wchodzące w skład europejskiego obszaru ochrony przyrody NATURA 2000 (dyrektywa siedliskowa i „ptasia”). To wyróżnienie należy koniecznie wykorzystać dla szerszego rozwoju turystyki i agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu mieszkańców jak też i promocji urokliwych terenów i miejsc wiejskiego środowiska i organizacji dobrego wypoczynku dla mieszkańców dużych aglomeracji miejskich.

Inwentaryzacja zasobów służąca ujęciu stanu rzeczywistego

Jabłeczna nie posiada sieci gazowej. Ze względów technicznych nie ma też możliwości jej wybudowania w najbliższych latach. Zaopatrzenie gospodarstw domowych w gaz odbywa się indywidualnie z butli gazowych. Dystrybutorzy gazu zadbali o dostateczną liczbę punktów wymiany butli gazowych na terenie Jabłecznej, przez co nie ma żadnych czynników ograniczających zaopatrzenie w gaz.

Ogrzewanie mieszkań odbywa się poprzez indywidualne kotłownie węglowe, w niewielkim stopniu przez kotłownie olejowe.

Zaopatrzenie miejscowości w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem linii wysokiego napięcia, które stanowią systemy powiązań zewnętrznych. Stacja redukcyjno - rozdzielcza znajduje się sąsiedniej gminie Hanna.

Głównymi odbiorcami energii elektrycznej w miejscowości są średniej wielkości gospodarstwa rolne, które pobierają energię o mocy szczytowej 5-10 kW do celów bytowych i zasilania urządzeń w gospodarstwie. Tylko niewiele odbiorców wiejskich korzysta z energii o mocy przekraczającej 10 kW.

Działalność kulturalna

W miejscowości Jabłeczna działalność kulturalną (instytucjonalnie), prowadzi Filia Gminnej Biblioteki Publicznej w Sławatyczach, wspomagana przez prężnie działające w miejscowości Koło Gospodyń Wiejskich, oraz okazjonalnie przez Gminny Ośrodek Kultury w Sławatyczach. Niezbędnym wydaje się utworzenie lepszych warunków do rozwoju takiej działalności, poprzez udostępnienie zmodernizowanych pomieszczeń świetlicy organizacjom działającym w sferze Kultury, turystyki oraz aktywizacji obszarów wiejskich. W chwili obecnej potencjał kulturalny miejscowości, ale również potrzeby mieszkańców w tym zakresie, są olbrzymie – i tym samym niemożliwe w pełni do zaspokojenia z powodu ubogich warunków do prowadzenia takiej działalności.

Analiza mocnych i słabych stron miejscowości Jabłeczna

(koresponduje z analizą SWOT dla gminy).

I. MOCNE STRONY

1. Drogowe Przejście Graniczne o znaczeniu międzynarodowym.
2. 100% zwodociągowania miejscowości i dobrze rozbudowana sieć telekomunikacyjna.
3. Dobrze rozwinięta sieć energetyczna.
4. Nieskażone środowisko naturalne.
5. Położenie miejscowości w Nadbużańskim Obszarze Chronionego Krajobrazu, Parku Krajobrazowym „Podlaski Przełom Bugu”, oraz obszarze chronionym „NATURA 2000”.
6. Duże walory turystyczne, bogata przeszłość historyczna.
7. Rozpoznawalny i znany ośrodek prawosławny w postaci Męskiego Klasztoru Prawosławnego w Jabłecznej, będący jedną z głównych atrakcji turystycznych gminy.

II. SŁABE STRONY

1. Zła kondycja finansowa miejscowości, gminy i jej mieszkańców.

2. Rolniczy charakter miejscowości, brak przemysłu.
3. Niekorzystna sytuacja demograficzna, widoczny proces starzenia się wsi.
4. Brak większych zakładów pracy, duże bezrobocie w tym ukryte na wsi, brak nowych miejsc pracy.
5. Niska jakość gleb, słabo rozwinięte rolnictwo.
6. Niska aktywność społeczna mieszkańców.
7. Niski poziom wykształcenia mieszkańców.
8. Nieuregulowana gospodarka ściekami, brak kanalizacji na całym terenie miejscowości.
9. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców, brak nawyku zbierania i segregacji odpadów w gospodarstwach domowych i rolnych.
10. Niska towarowość gospodarstw rolnych.
11. Niedostateczna opieka medyczna.
12. Brak bazy gastronomicznej i hotelowej.
13. Niewystarczająca promocja gminy.
14. Słabo rozwinięta sieć jednostek kulturalnych, ograniczony dostęp do dóbr kultury.

Analiza szans i zagrożeń.

SZANSE

1. Przygotowanie terenów pod działalność gospodarczą i usługową.
2. Możliwość rozwoju przygranicznej wymiany handlowej i współpracy gospodarczej.
3. Możliwość promocji i reklamy miejscowości.
4. Rozwój kultury i turystyki.
5. Położenie przygraniczne gminy.
6. Możliwość pozyskania funduszy unijnych i możliwość ożywienia gospodarki.
7. Wzmocnienie atrakcyjności turystycznej w oparciu o Klasztor w Jabłecznej oraz walory przyrodnicze – NATURA 2000.

ZAGROŻENIA

1. Wysokie bezrobocie.
2. Zagrożenie powodziowe.
3. Postępujący proces starzenia się społeczeństwa miejscowości.
4. Zwiększone zagrożenie bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego.
5. Wzrost patologii społecznych.
6. Dzikie wysypiska śmieci.
7. Ucieczka wykształconych ludzi poza teren gminy w pogoni za pracą.
8. Brak realnych możliwości tworzenia nowych miejsc pracy przez samorząd lokalny.

OPIS PRZYJĘTYCH DO REALIZACJI DZIAŁAŃ dla miejscowości Jabłeczna na lata 2012-2019

W przypadku otrzymania zewnętrznego dofinansowania ze źródeł innych niż środki własne samorządu, przyjmuje się do realizacji następujące działania:

1) Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Jabłeczna

Pomieszczenia te po modernizacji będą wykorzystywane nieodpłatnie przez mieszkańców miejscowości i gminy (zebrania mieszkańców, lokalnych stowarzyszeń i organizacji, imprezy kulturalne dla mieszkańców i inne). W chwili obecnej, ze względu na zły stan techniczny, nie jest możliwe właściwe wykorzystywanie budynku do celów publicznych.

W zakres działań budowlanych wchodzi m.in. roboty rozbiórkowe, roboty murowe, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana podłogi i posadzek, częściowa wymiana instalacji co i energetycznej, niezbędna instalacja wod-kan w sanitariatach, oraz inne roboty wewnętrzne (tynki, malowanie powierzchni, itp.) i zewnętrzne. Działania te obejmują koszty w wysokości ok. 200 000zł. (w tym ok. 150 000zł dofinansowania UE).

2) Utworzenie małej infrastruktury turystycznej nad rzeką Bug.

W związku z nasilającym się ruchem turystycznym, istnieje konieczność utworzenia małej infrastruktury turystycznej i informacyjnej na tym terenie,

zwłaszcza, iż przestrzeń ta leży na szlaku turystyki aktywnej – kajakowej, rowerowej i projektowanym szlaku turystyki konnej. Mała infrastruktura turystyczna w formie altan, wiat, zadaszeń, przystani kajakowych, ławek i elementów informacji wizualnej jest w chwili obecnej niezbędna do wykorzystania atutów tego terenu.

Przy odpowiednim zagospodarowaniu tego terenu, poprzez wybudowanie małej infrastruktury turystycznej, można go również wykorzystać jako ciekawe miejsce do realizacji imprez plenerowych o charakterze kulturalnym i turystycznym.

Stan po realizacji zadania:

Wybudowanie altan i miejsc do aktywnego wypoczynku nad rzeką Bug, w tym również system informacji wizualnej dla turystów, wyznaczenie miejsc postoju dla rowerzystów, kajakarzy, itp. Przygotowanie terenu pod utworzenie lokalnych szlaków turystycznych opartych o zasoby kulturowe i naturalne tego terenu.

W zakres działań wchodzi m.in., niwelacja terenu, zaprojektowanie i realizacja terenów zielonych – nowe nasadzenia i aranżacje o stałym charakterze. Wbudowanie/zakupienie elementów małej infrastruktury (ławki, altany, wiaty, zadaszenia, barierki, kosze na śmieci, elementy informacji przestrzennej, itp.).

W sumie na powyższą inwestycję wymagane są nakłady w wysokości ok. 50 000 zł, z czego ok. 25 000 zł będzie to wkład środków zewnętrznych (dotacja z programu PROW), a 25 000 zł będzie wkładem własnym gminy lub podmiotów działających w sferze społecznej).

3) Remont zabytkowej cerkwi p.w. św. Ducha w kompleksie Klasztoru św. Onufrego w Jabłecznej

Zakres prac obejmuje:

- * wykonanie nowych schodów głównych wraz z okładziną z kamienia polnego,
- * remont barierki zewnętrznych,
- * wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- * wymiana szalówki zewnętrznej,
- * obróbka deski nad cokołem,

- * wymiana konstrukcji i pokrycia dachowego,
- * wymiana pokrycia kopuły,
- * renowacja krzyża,
- * wymiana orynowania,
- * renowacja cokołu,
- * wykonanie opaski wokół cerkwi z kamienia polnego.

Wartość całkowita prac: 670 000 zł

Szacowana kwota dotacji z PROW: 500 000 zł

4. Remont architektury sakralnej w Parafii pw. Przemienienia Pańskiego w Jabłecznej.

Zakres prac obejmuje:

- remont parkanu przy kościele,
- rozebranie pokrycia dachowego na kościele parafialnym,
- zakup i ułożenie pokrycia dachowego na kościele parafialnym,
- utwardzenie nawierzchni wokół kościoła z kostki brukowej.

Wartość całkowita prac: 200 000zł

Szacowana kwota dotacji z UE: 150 000zł

Dokument powyższy przedkłada się na zebraniu mieszkańców miejscowości Jabłeczna celem dyskusji nad jego ewentualnymi zmianami oraz zaakceptowaniu go do realizacji.

PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY
mgr inż. Józef Chemiczewski

Dokument przyjęto dnia 12 grudnia 2012r.....

(data i podpis Przewodniczącego zebrania)

uchwałą zebrania mieszkańców (załącznik nr1).